

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ФОРМУВАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО СВІТОВИХ ЗМІ

К. Є. Шинкарьова, Н. О. Стеблина

Анотація. У роботі досліджено вплив російсько-української війни на формування порядку денного світових ЗМІ. Проаналізовано три впливові видання з різних країн за кількістю матеріалів на тему війни в Україні, визначено пріоритетність теми. Застосовано методи аналізу та порівняння.

Ключові слова: порядок денний, війна, вплив, Україна, пріоритетність.

Протягом останніх восьми років Україна знаходилась у стані збройного конфлікту з сусідньою країною – російською федерацією, яка у 2014 році посприяла створенню квазідержав на тимчасово окупованих територіях луганської та донецької областей України – Луганської та Донецької Народних Республік. 21 лютого 2022 року президент російської федерації володимир путін підписав укази, що визнали незалежність самопроголошених республік. З того моменту Україна та весь світ чекали на наступні дії російської влади.

24 лютого о п'ятій годині ранку російські окупанти незаконно перетнули державні кордони України та розпочали війну проти українського народу, назвавши її «спецоперацією з демілітаризації». З того моменту весь світ об'єднався разом з Україною, перші шпальти великих ЗМІ були присвячені підтримці нашого народу та висвітленню подій російсько-української війни, журнали публікувались у кольорах українського прапора, сотні тисяч людей виходили на площі своїх міст на підтримку України, а світ ніби замайорив блакитним та жовтим кольорами.

Мета статті проаналізувати, як тема війни росії з Україною вплинула на формування порядку денного у світових ЗМІ та відстежити специфіку подачі цієї теми протягом перших трьох тижнів війни.

Вплив однієї конкретної теми на формування порядку денного світових ЗМІ майже зовсім досліджувалось в історії журналістикознавства. Зокрема, останні події в Україні рідко ставали основою досліджень впливу на всесвітні медіа. Недостатня обізнаність у цій темі визначає **актуальність** даної статті.

Для аналізу обрано 3 онлайн-видання з різних країн: США – «The New York Times» [1]; Велика Британія – «BBC» [2]; Польща – «Wyborcza» [3]. Хронологічні рамки аналізу – 21 день, починаючи з першого дня повномасштабного вторгнення рф 24 лютого до 17 березня включно.

Вищеперераховані видання проаналізовані за наступними критеріями: *кількість матеріалів за темою російсько-української війни; пріоритетність матеріалів у новинній стрічці*. Аналіз здійснено за перший (24 лютого), сьомий (3 березня), чотирнадцятий (10 березня) та двадцять перший день (17 березня) в хронологічних рамках.

Аналіз проведено, опираючись на теорію порядку денного, розробленої Максвелом МакКомбсом та Дональдом Шоу у 1968 році. За визначенням журналістикознавців, *теорія порядку денного – це соціокомунікаційна теорія, згідно з якою мас-медії, структуруючи новини та проблеми, акцентують увагу аудиторії на певних із них (не завжди насправді актуальних) і таким чином встановлюють порядок денний – пріоритетну проблематику, яка здобуває в суспільстві обговорення* [4].

На основі теорії порядку денного проведено багато медіадосліджень, зокрема Х.-Б. Бросіус та Х. М. Кепплінгер визначили, що за певний час транслявання однієї теми в новинах змінюється загальний настрій аудиторії, проте медіа не можуть вплинути на визнання цієї теми як значущою для кожного окремого індивіда [5]. А німецький вчений В. Р. Нейман дослідив, що для отримання потрібного ефекту та досягти значного впливу на громадську думку населення, потрібно транслювати тему тривалий час. Чим більша

кількість повідомлень транслюється на ту чи іншу тему, тим менше стає поріг сприйняття інформації аудиторією [6].

Першим для аналізу обрано онлайн-ресурс всесвітньовідомого видання «The New York Times». На першій сторінці видання розмішуються 4 головних новини дня, в дні, що обрані для аналізу, 3 новини присвячені темі війни в Україні. Отже в цьому виданні тема російсько-української війни домінує серед інших, зокрема новин національного рівня.

Проаналізувавши матеріали американського видання за 24 лютого, 3, 10 та 17 березня, отримано результат щодо кількості матеріалів, де розкривається тема війни. Результати подані на рисунку 1.

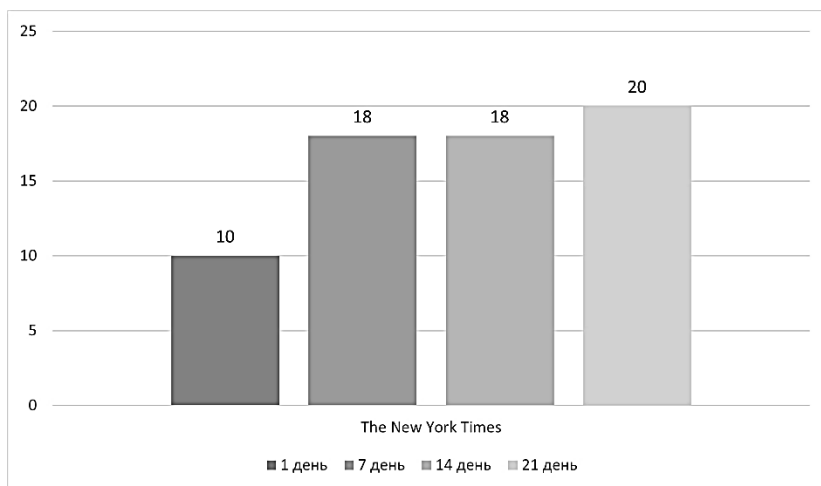

Рис. 1. Кількість матеріалів за темою російсько-української війни в онлайн-ресурсі «The New York Times»

За отриманими даними можна зробити висновок, що тема війни в Україні має великий вплив на формування порядку денного в американському виданні «The New York Times». При цьому з кожним днем кількість матеріалів тільки зростає. Причиною цього, вочевидь, є вплив війни на світову економіку, яка перебуває в не стабільному стані через чисельні санкції накладені на рф, що була найбільшим експортером газу, нафти та багатьох інших важливих товарів.

Аналіз онлайн-ресурсу британського ВВС виконано за таким же принципом, як із попереднім виданням. Результати представлені на рисунку 2.

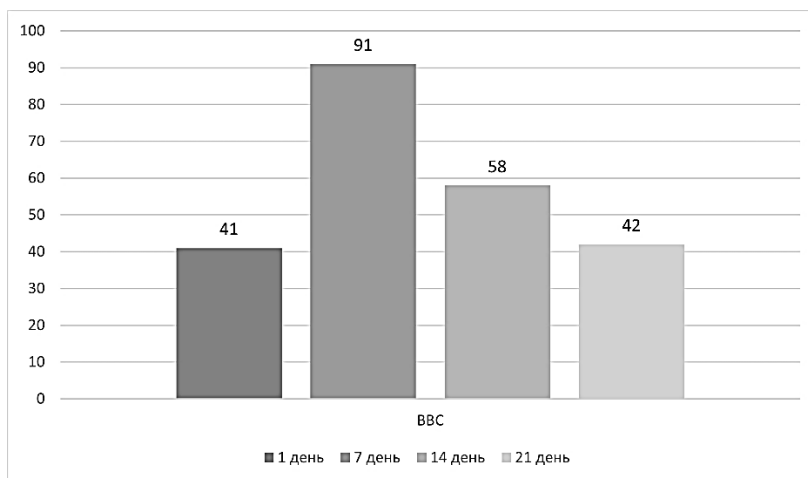

Рис. 2. Кількість матеріалів за темою російсько-української війни в онлайн-ресурсі «ВВС»

З огляду на більшу кількість матеріалів, що публікуються на британському онлайн-ресурсі «ВВС», кількість матеріалів за темою російсько-української війни значно більше за

попередній ресурс. Кількість матеріалів за темою війни в Україні починаються від 40 новин на день, хоча на 21 перший день війни їх значно менше ніж за 7. Причиною таких коливань у кількості матеріалів є певні події, зокрема на 7 день війни з території України виїхали майже 1 мільйон українців, тривав безжалісний обстріл Харкова та області, почалися обстріли Маріуполя, які згодом стали початком облоги та смертей тисяч маріупольців.

Проаналізувавши сайт британського видання, можна зробити висновок, що війна в Україні є пріоритетною темою для британців, зокрема на онлайн-ресурсі створено окремий розділ «Війна в Україні», де можна переглянути усі новини за темою.

Польща – сусідня держава України, тому на неї вторгнення рф вплинуло, можливо, більше, ніж на інші країни, для неї надважливо зберегти незалежність Україна. Для аналізу польського видання було обрано онлайн-ресурс газети «Wyborcza». Отримані дані подані в таблиці 3.

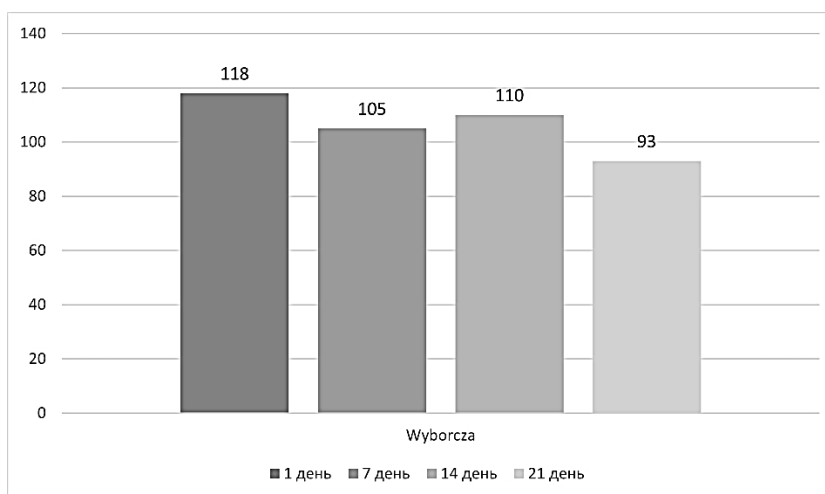

Рис. 3. Кількість матеріалів за темою російсько-української війни в онлайн-ресурсі «Wyborcza»

Порівнюючи з іншими ресурсами, що обрані для аналізу, видання «Wyborcza» є рекордсменом за кількістю матеріалів на тему війни в Україні. Кількість коливається від 98 до 118 матеріал за добу, кожна друга новина на ресурсі пов'язана з цією темою. Таку велику кількість матеріалів на тему російсько-української війни можна пов'язати, у першу чергу, з сусідством Польщі з Україною, в яку у перші тижні війни виїхало мільйон українців, яким країна надала притулок.

На сайті польського видання «Wyborcza» також створили окремий розділ «Війна в Україні», де можна переглянути усі матеріали за темою. На головній сторінці пріоритетними матеріалами є новина на тему російсько-української війни.

Проаналізувавши три видання з різних країн можна зробити висновок, що тема російсько-української війни має великий вплив на формування порядку денного світових ЗМІ. Зокрема через те, що війна в Україні та санкції проти росії торкнулись кожної країни світу та стали причиною нестабільності світової економіки.

З проаналізованих видань найбільша кількість матеріалів публікувалась на польському онлайн-ресурсі газети «Wyborcza», на другому місці – британське видання «BBC», на третьому – американський онлайн-ресурс «The New York Times». На думку автора, причиною такої різної кількості матеріалів є відстань від України, де ведуться бойові дії. Адже чим ближче країна, тим більша небезпека, таким чином Польща, що найближча до України та має спільний кордон білоруссю, має більшу загрозу від країни-агресора рф, ніж Велика Британія, а, тим більше, Сполучені Штати Америки.

Abstract. The article examines the impact of the Russian-Ukrainian war on the formation of the world media agenda. Three influential publications from different countries were analyzed according to the amount of materials on

the topic of the war in Ukraine, the priority of the topic was determined. Methods of analysis and comparison are applied.

Keywords: agenda, war, influence, Ukraine, priority.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Американська газета «The New York Times». Онлайн-ресурс. URL: <https://wyborcza.pl/0,0.html>
2. Британський медіаресурс «BBC». Онлайн-ресурс. URL: <https://www.bbc.com/>
3. Польська газета «Wyborcza». Онлайн-ресурс. URL: <https://www.nytimes.com/>
4. McCombs M. E., Shaw D. L. The agenda setting function of mass media // *Public Opinion Quarterly*. 1972. Vol. 36. P. 176–187.
5. Brosius H.-B., Kepplinger H. M. The Agenda-Setting Function of Television News. *Communication Research*. 1990. Vol. 17. P. 183–211.
6. Neuman W.R. The Threshold of Public Attention. *Public Opinion Quarterly*. 1990. Vol. 54. P. 159–176.